

Peter Cuijpers

Dichtgestopte putten

'Al de putten die de dienaren van zijn vader in de dagen van Abraham gegraven hadden, stopten de Filistijnen dicht en vulden ze met aarde.'

Genesis 26:1-25

Genesis 26 begint met de vermelding dat er hongersnood in het land was, en wel een andere dan de eerste hongersnood, die er in de dagen van Abraham was geweest. *Daarom* ging Izak naar Abimelech, de koning van de Filistijnen, naar Gerar.

Het geloof wordt beproefd

Ieders geloof wordt vroeg of laat door God beproefd. Zoals het geloof van Abraham werd beproefd, zo gebeurde dat ook bij zijn zoon Izak. Het woordje *'daarom'* is veelzeggend. Alsof het de normaalste zaak van de wereld is om bij beproevingen van ons geloof af te dalen naar Gerar of Egypte! Egypte is in de Bijbel een beeld van de wereld met haar natuurlijke rijkdom, wijsheid en onafhankelijkheid van God. De onafhankelijke geest van Egypte bleek uit de woorden: 'Van *mij* zijn *mijn* Nijlarmen, zelf heb ik ze *voor mij* gemaakt' (Ezech. 29:3, 9). Gerar lag in het land van de Filistijnen. De Filistijnen zijn in de Bijbel een beeld van naamchristenen. Ze noemen zich wel christenen, maar zijn niet opnieuw geboren. Ogenscheinlijk bezitten zij godsvrucht, maar de kracht daarvan verloochenen zij (2 Tim. 3:5).

De Filistijnen werden 'onbesnedenen' genoemd (Richt. 14:3; 15:18). Dit spreekt van mensen in het vlees, die Gods Geest niet hebben (Rom. 8:8-9). In vergelijking met Egypte lag Gerar veel dichterbij Kanaän, maar zoals we zullen zien, zijn de schadelijke invloeden er niet minder om. In Zijn genade waarschuwde God Izak niet naar Egypte te gaan, maar in het land te wonen dat Hij zou noemen. Als Izak daar

als vreemdeling zou verblijven, zou de HEERE hem zegenen en Zich houden aan de eed die Hij aan zijn vader Abraham gezworen had (vs. 2-5). Izak gehoorzaamde de HEERE en bleef in Gerar (vs. 6).

Zo vader, zo zoon

Al snel zien we de schadelijke invloed die er van Gerar uitging. Toen de mannen van Gerar een oogje lieten vallen op Izaks vrouw, zei hij: *'Zij is mijn zuster, want hij was zeer bevreesd om te zeggen: Zij is mijn vrouw'* (vs. 7; vgl. Gen. 12:11-13). Het kwam in die tijd vaak voor, wanneer een vorst de mooie vrouw van iemand anders wilde hebben, dat hij haar echtgenoot liet ombrengen. Maar op Izak rustten Gods beloften, hij had dus niets te vrezen! Maar net als bij zijn vader Abraham liet zijn geloof hem in de steek. Uit vrees voor zijn leven zocht hij de toevlucht tot een leugen, en verloochende zijn vrouw. Goed voorbeeld doet goed volgen, maar slecht voorbeeld ook! Wat zien en horen onze kinderen van ons? Het hoeft ons niet te bevreemden dat kinderen het gedrag van hun ouders overnemen, hetzij goed of slecht. Onderzoek wijst uit wat we eigenlijk al lang weten: mensen zijn na-apers, met name als het gaat om gedrag en emoties.

Het was dus niet zo vreemd dat Izak het gedrag van zijn vader kopieerde. Maar zoals het spreekwoord luidt: Al is de leugen nog zo snel, de waarheid achterhaalt haar wel. Na lange tijd kwam aan het licht dat Rebekka niet Izaks zuster, maar zijn vrouw was (vs. 8). Abimelech riep Izak ter verantwoording en maakte hem duidelijk dat zijn leugen grote gevolgen had kunnen hebben: *'Hoe makkelijk had er één van het volk met uw vrouw kunnen slapen, en dan zou u een schuld over ons gebracht hebben! Toen gebod Abimelech heel het volk: Wie deze man of zijn vrouw aanraakt, zal zeker gedood worden'* (vs. 9-11).

Hoe beschamend is het als een kind van God op de vingers wordt getikt door een ongelovige. Toen David in de fout was gegaan met Bathseba, zei de profeet Nathan: *'De HEERE heeft uw zonde vergeven; u zult niet sterven. Omdat u echter door deze zaak de vijanden van de HEERE zeer hebt doen lasteren, zal wel de zoon die u geboren is, zeker sterven'* (2 Sam. 12:13-14). Dit zijn voorbeelden die beschreven zijn tot waarschuwing van ons, op wie de eindigen van de eeuwen zijn gekomen (1 Kor. 10:11).

Gods zegen

Pas nadat de leugen aan het licht was gekomen, kon God Izak zegenen (vs. 12-14). Misschien vraagt u zich wel eens vertwijfeld af, waarom de beloofde zegen alsmaar uitblijft? Hier is het antwoord: Zijn er misschien verborgen zonden? Laten we onszelf dan ook in het licht van God beproeven of er zonden in ons leven zijn, die Gods zegen in de weg staan. Als we schoon schip maken en onze – verborgen – zonden belijden, zou het wel eens kunnen zijn dat we het honderdvoudige oogsten van wat we hebben gezaaid!

Oude en nieuwe waterputten

Gods zegen wekte jaloezie op bij de Filistijnen, daarom stopten ze de putten die de dienaren van Abraham gegraven hadden met aarde dicht. Het kwam zelfs zover dat Izak door Abimelech werd weggestuurd, omdat hij voor hen te machtig was geworden (vs. 14-16). Nu kwam de ware aard van de Filistijnen aan het licht: een jaloezige geest! Jaloezie behoort tot de werken van het vlees (Gal. 5:20). Niet alleen naamchristenen (Filistijnen) hebben hier last van, ook vleeselijke christenen maken zich daaraan schuldig (1 Kor. 3:3).

Dit is op geen enkele wijze goed te praten, maar het wordt pas echt bedenkelijk als mensen de opgegraven putten met aarde dichtstoppen. De waterputten waar hier sprake van is, zijn een beeld van het Woord van God (zie Ef. 5:25-26). Het dichtstoppen van de putten met aarde kunnen we vergelijken met het werk van mensen, die het Woord met hun aardse bedensels verstikken (vgl. Fil. 3:19). Ze bedenken niet de dingen die van God zijn, maar die op de aarde (van mensen) zijn (Kol. 3:1-3). En wat zijn deze aardse filosofische en theologische bedensels? Om er een paar te noemen: theïstisch evolutionisme (de mens is niet door God geschapen maar zou zijn geëvolueerd uit een aapachtig wezen), Gods geïnspireerde Woord is door mensen geschreven en daarom feilbaar, de wonderen en de lichamelijke opstanding van de Heere Jezus uit de doden moeten we niet letterlijk maar geestelijk nemen, de hel is een idee van mensen, enz.

Izak maakte gebruik van de putten die de dienaren van zijn vader Abraham hadden gegraven. We mogen nog steeds gebruik maken van waarheden die onze voorouders ons uit Gods Woord hebben nagelaten. Maar de hedendaagse 'Filistijnen' doen er alles aan om dorstige zielen te ontmoedigen. Zij steken hun energie in het dichtstoppen van deze kostbare waterputten. Bijbelse waarheden worden door hen met aardse argumenten weggeredeneerd: 'Zo dacht men er

vroeger over, wij leven in een heel andere tijd en cultuur! De 'vrouw in het ambt' is daar een goed voorbeeld van. Om maar te zwijgen over bepaalde ethische en morele kwesties, die niet voor tweeërlei uitleg vatbaar zijn. Hoe gaan we daar als bijbelgetrouwe christenen mee om?

Izak keerde terug uit het dal van Gerar en groef de waterputten van zijn vader weer op. En hij gaf ze ook nog eens dezelfde namen die zijn vader had gebruikt (vs. 17-18). Oude waarheden uit het Woord van God moeten we niet zomaar prijsgeven. We graven ze op, en we geven ze ook nog eens dezelfde namen! Het Woord van God is immers onveranderlijk en zal tot in eeuwigheid blijven bestaan. We mogen dus gebruik maken van de 'waterputten' die onze voorouders ons hebben nagelaten.

Het Woord van God is echter zo rijk en veelomvattend dat we ook zelf nieuwe putten mogen opgraven. En wie in het Woord van God gaat graven, wordt beloofd! Zij vonden een put met *opborrelend* water (vs. 19). *Opborrelend water* is *levend* water, het is water dat opwelt. In Johannes 4:13-14 spreekt de Heere Jezus over dit water. Met het levende water doelde Hij op de Geest. Dit wordt duidelijk uit Johannes 7:39. Nu Christus is verheerlijkt, wordt de Geest geschonken aan een ieder die in Hem gelooft.

Maar al snel werd er over deze put getwist. De herders van Gerar claimden deze put en zeiden: '*Dit water is van ons*' (vs. 20). Filistijnen mogen dan aanspraak maken op dit water, maar de Bijbel maakt duidelijk dat het levende water van de Geest alleen wordt geschonken aan hen die in de Heere Jezus geloven en opnieuw geboren zijn. Onbesneden 'Filistijnen', mensen die in het vlees zijn, hebben daar part nog deel aan. Zeg dit maar eens tegen hen. Binnen de kortste keren ben je in een twist verwickeld.

Vandaar dat men die put de naam Esek (d.i. twist, of ruzie) gaf. Een slaaf of dienstknecht van de Heer moet echter niet twisten, maar zich aan mensen die van de waarheid zijn afgeweken onttrekken (2 Tim. 2:14-26). En dit is wat Izak en zijn herders deden; en daarin mogen wij hen navolgen. Vervolgens groeven ze een andere put, maar ook daarover kregen zij onenigheid; daarom gaf hij hem de naam Sitna (vs. 21). Sitna betekent: vijandigheid of tegenstand. Zolang wij ons in het dal van Gerar bevinden, het gebied van de Filistijnen, zullen we telkens opnieuw te maken krijgen met twist, tegenstand of vijandschap. Daar waar 'Filistijnen' voet aan de grond hebben gekregen, is het onbegonnen werk om het Woord van de waarheid weer op de kansel te krijgen. Er blijft voor een Bijbelgetrouwe gelovige dan ook maar één optie over: hiervandaan opbreken!

Op naar Berseba

'Toen brak Izak vandaar op en groef een andere put en daarover kregen zij geen onenigheid. Daarom gaf hij hem de naam Rehoboth, want zei hij, nu heeft de HEERE ruimte voor ons gemaakt en zullen wij vruchtbaar zijn in dit land' (vs.22).

Noodgedwongen brak Izak vandaar op en kwam hij op de plek waar geen twist meer was over de put. Daarom gaf hij die waterput de naam Rehoboth (d.i. ruimte). De HEERE had ruimte voor hen gemaakt. Rehoboth lag buiten het land van de Filistijnen. Hoe verder we ons onttrekken aan de 'Filistijnen', des te minder groot is hun invloed op ons. Geen leugens, geen twist, geen vijandschap! Dit alles had Izak achter zich gelaten door op te breken naar Rehoboth. Maar hij was nog niet op de eindbestemming. *'Hij vertrok vandaar naar Berseba'* (vs. 23). Berseba betekent: bron van de eed (zie vs. 33). Daar, buiten het land van de Filistijnen, herinnerde Izak zich de eed die God in vers 3 had beloofd. In die nacht verscheen hem de HEERE en zei: *'Ik ben de God van Abraham, uw vader. Wees niet bevreesd, want Ik ben met u; Ik zal u zegenen en uw nagelacht talrijk maken omwille van Abraham, Mijn dienaar'* (vs. 24). Wat een bemoediging! Izak werd niet alleen bemoedigd, hij werd ook nog eens door God verzekerd dat hij zich op de juiste plaats bevond.

Soms gaat er veel tijd en energie verloren door op een plaats te blijven waar geen ruimte is om van Gods Woord te genieten. Alsmat twist (Esek), tegenstand en vijandschap (Sitna), omwille van het Woord van God! Izak had deze strijd met de 'Filistijnen' opgegeven; steeds verder trok hij weg uit hun gebied, totdat hij uiteindelijk op de plaats van bestemming was aangekomen. In Berseba *bouwde hij een altaar en riep de Naam van de HEERE aan. Hij zette daar zijn tent op en de dienaren van Izak groeven daar een put'* (vs. 25).

Hier is sprake van een *altaar*, een *tent* en een *put*. Izak had zich lange tijd in Gerar opgehouden (zie vs. 8). Hij woonde daar als vreemdeling in een tent (vgl. Hebr. 11:9). Er waren waterputten (wat spreekt van Gods Woord), maar gedurende heel die lange tijd was er geen sprake van een *altaar*. Bij het altaar mogen wij God aanbidden en hebben wij gemeenschap met de Vader, en wel op grond van de offers die spreken van de Heere Jezus en het werk dat Hij op het kruis van Golgota heeft volbracht. Tal van christenen denken dat zij zich op de juiste plaats bevinden, omdat zij daar Gods zegen ervaren. Ook Izak werd in het land van de Filistijnen gezegend, maar God kon daar geen gemeenschap met hem hebben!

Pas in Berseba verscheen de HEERE aan hem, en daarna bouwde Izak een altaar en riep de Naam van de HEERE aan. Dit alles is tot onze onderwijzing geschreven, opdat wij in de weg van de volharding en de vertroosting door de Schriften de hoop zouden behouden (Rom. 15:4). Als we ergens behoefte aan hebben in deze duistere dagen, is het hoop. En waar brak de zon door de duisternis heen? Te Berseba! Bij de put van de eed. Daar zei de HEERE tegen Izak dat hij niet bevreesd hoefde te zijn, want Hij was met hem. Daar kreeg hij de toezegging dat al Gods beloften in vervulling zouden gaan *omwille van Abraham, Zijn dienaar*.

God is de God van Abraham, Izak en Jakob. Zó heeft God Zich aan het volk Israël geopenbaard en een verbond met hen gemaakt. De Heere Jezus heeft ons de naam van de *Vader* bekendgemaakt (Joh. 14:8-9; 17:26). Aan christenen heeft God Zichzelf verbonden als de God en Vader van onze Heer Jezus Christus. God is trouw aan Zijn verbond. De landbelofte met al de aardse zegeningen die daarmee verbonden zijn, zal dan ook voor Israël in vervulling gaan. De gemeente is echter van een andere orde. Ons burgerschap is niet hier beneden, maar in de hemelen, *waaruit wij ook de Heer Jezus Christus als Heiland verwachten, die het lichaam van onze vernedering zal veranderen tot gelijkvormigheid aan het lichaam van Zijn heerlijkheid* (Fil. 3:20-21). Onze bestemming is het Vaderhuis (Joh. 14). En in tegenstelling tot Israël zijn wij speciaal gezegend met *geestelijke* zegeningen (Ef. 1:3). En zeg nu zelf: 'Zou God, onze Vader, Zijn beloften ten aanzien van ons niet vervullen omwille van Jezus, Zijn Dienaar?'

OudeSporen 2021

